

„Add a kezed”
az esélyegyenlőség megteremtésének segítése
az oktatásban és a munkaerőpiacon
Közhasznú Egyesület

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együttműködési
Program 2007-2013

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

**Minden gyermek közössége – könnyebb kezdet az óvodában,
a szülőkkel való jó kapcsolat elősegítése**

**The community of all children – an easier start in kindergarten,
helping good relationships with families**

Két ország, egy cél, közös siker!
Two countries, one goal, joint success!

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap
European Union
European Regional Development Fund

Magyarország-Románia
Határon Átnyúló Együttműködési
Program 2007-2013
Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.
The content of this document does not necessarily represent the official position of the European Union.
www.huro-cbc.eu, www.hungary-romania-cbc.eu

Minden gyermek közössége
könnyebb kezdet az óvodában,
a szülőkkel való jó kapcsolat
elősegítése

A „Minden gyermek közössége könnyebb kezdet az óvodában, a szülőkkel való jó kapcsolat elősegítése” c. projekt a Magyarország Románia Határon Átnyúló Együtműködési Program 2007-2013 keretében valósult meg (www.huro-cbc.eu), az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, valamint Magyarország és Románia társfinanszírozásával. A program célja közelebb hozni egymáshoz a határmenti térségben élő embereket, közösségeket és gazdasági szereplőket az együtműködésbe bevont térség közös fejlesztésének elősegítése érdekében, a határmenti térség alapvető erősségeire építve.

Jelen kiadvány a Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együtműködési Program 2007-2013 keretében készült.

Projekt száma:

HURO/1001/231/2.3.1

Projekt megnevezése:

Minden gyermek közössége könnyebb kezdet az óvodában,
a szülőkkel való jó kapcsolat elősegítése

Kedvezményezett:

„Add a kezed” az esélyegyenlőség megteremtésének segítése
az oktatásban és a munkaerőpiacon Közhasznú Egyesület
Nagykároly Önkormányzata

Kedves Olvasó!

A kiadvány, amit a kezében tart a „Minden gyermek közössége könnyebb kezdet az óvodában, a szülőkkel való jó kapcsolat elősegítése” című projekt eredményeit mutatja be.

Az Add az esélyegyenlőség megteremtésének segítése az oktatásban és a munkaerőpiacon Közhasznú Egyesület 2008-ban jött létre, azzal a céllal, hogy olyan segítséghez, programokhoz jutassuk hozzá a célcsoportjainkat, amelyek valós igényeken alapszanak, összhangban vannak a szükségleteikkel.

Segítjük a leszakadt rétegek és családok gondjainak, hátrányos helyzetükből adódó problémáiknak megoldását. Nevelésükben, oktatásukban, képességfejlesztésükben és ismeretük bővítésében tevékenyen részt veszünk. A programjaink során olyan tevékenységeket működtetünk, melyek kiegészítik a hagyományos oktatási technikákat, személyiség-specifikusak, és hozzájárulnak a halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyerekek esélyegyenlőségeinek kiegyenlítéséhez. Elősegítjük e csoportok társadalmi esélyegyenlőségét, illetve a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzését, foglalkoztatását.

Kiadványunkban szeretnénk a fent említett projekt legjelentősebb eseményeit, eredményeit megjeleníteni, természetesen a teljesség igénye nélkül. Célunk az, hogy tevékenységeinket bemutatva, példát és segítséget nyújthassunk más, a hasonló célcsoportokkal foglalkozó intézményeknek, illetve szervezeteknek.

Szeretettel ajánljuk kiadványunkat minden a projektben résztvevő családnak, intézményvezetőnek, óvodapedagógusnak és munkatársainknak.

Bízom benne, hogy kiadványunk lapozgatása gyakorlati segítséget és kellemes időtöltést jelent mindannyiunk számára.

Kóka Ágnes
Elnök

A projekt célja

A projekt során célunk egy partnerségi együttműködés kialakítása, szakmai kapcsolatok létrehozása, megerősítése, mely segítséget nyújt azon intézmények, fenntartók, óvodák számára melyek a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését sikeres óvodáztatását kívánja megvalósítani. E közös cél eléréséhez nélkülözhetetlen volt a határmenti térségben működő óvodai intézmények és pedagógusaik közös fejlesztésének elősegítése, a magyar óvodákban már kialakult jó gyakorlatok bemutatása, adaptációjának segítése, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, kialakult szokásokat. A magyar és román pedagógusok, integrációs szakemberek közösen hasznosíthatták a játszóházi alkalmakon és szülői klubokon a jó gyakorlatokat, melyeket a közös hospitációs alkalmak, workshopok és képzések keretében sajátíthattak el az egymástól való tanulás elvén.

A programban résztvevő romániai óvodák:

- Nagykárolyi 5-ös számú Óvoda
- Nagykárolyi 6-os számú Napközi Otthonos Óvoda
  - Nagykárolyi 7-es számú Óvoda
- Piskolti Általános Iskola és Óvoda
- Szaniszlói Rövid Programú Óvoda

A programban résztvevő magyarországi óvodák:

- Hodászi Eszterlánc Egységes Óvoda Bölcsőde
- Magiszter Alapítványi Óvoda Tiszavasvári
- Közös Fenntartású Alapfokú Nevelési Oktatási Intézmény Tornyospálca Czóbel Minka Tagintézmény Anarcs
  - Napsugár Óvoda Nyírmada
- Dankó Pista Egységes Óvoda Bölcsőde - Biri

Nyitó konferencia Hodászon

A „Minden gyermek közössége könnyebb kezdet az óvodában, a szülőkkel való jó kapcsolat elősegítése” című projekt 2012 márciusában egy sikeres Nyitó konferenciával vette kezdetét. A rendezvény a Hodászi Eszterlánc Egységes Óvoda Bölcsőde intézményében zajlott, több mint száz fő részvételével. Számos óvoda képviseltette magát a magyar és a román részről egyaránt, emellett intézményfenntartók, önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok és jó néhány a témában érintett szakember és szervezet képviselője vett részt e szakmai programon.

A konferencia résztvevői tájékoztatást kaphattak a projekt céljairól, a tervezett tevékenységekről, illetve a programban résztvevő tíz óvoda is bemutatkozhatott.

Hospitáció az óvodákban

A projekt első szakmai programjai között a magyarországi és romániai óvodapedagógusok és szakemberek hospitációs alkalmakon vehettek részt egymás óvodáiban. E program arra adott lehetőséget, hogy a pályázatban résztvevő intézmények megismerjék egymás munkáját, feltárják a valós problémákat és tapasztalatokat cseréljenek.

A hospitáció célja, hogy a résztvevők megismerhessék, egy közvetlen, a mindennap pedagógiai folyamatokban is jól működő módszertani kultúra gyakorlati alkalmazását. A nevelő, oktató munkában alkalmazott módszertani elemek sokszínűsége lehetővé teszi, a helyi viszonyokhoz, helyzetekhez, való alkalmazást, illesztést és alapja lehet egy sikeres intézményi működésnek mely eredményesen fejleszti az eltérő szociális

hátérrel rendelkező gyermekeket. A program közvetlen célcsoportjai az óvodapedagógusok, dajkák, családsegítők, és a családok. A magyarországi óvodák Jó gyakorlatain keresztül kiemelten foglalkoztunk a szülőkkel való kapcsolattartás olyan módszereivel, amelyek alkalmazása segítséget nyújthat abban, hogy hogyan lehet a szülőkkel közösen partnerségben úgy együtt működni, hogy annak eredményeként fejlődjön a gyermek személyisége, kompetenciája, illetve bepótolhatóvá válhassanak a szociális hátrányokból fakadó hiányosságai.. Fontos, hogy az óvodapedagógusok és szakemberek így segítsék az együtt nevelést, a kora gyermekkori be-óvodáztatást és a könnyebb beilleszkedést az óvodákban.

Workshop Biriben

A hospitációs alkalom zárásaként szakmai Workshop megrendezésére került sor Biriben, a Dankó Pista Egységes Óvoda Bölcsődében. A romániai és magyar óvodapedagógusok összegezték a hospitáció során felmerült tapasztalataikat, és elemezték a felmerült problémákat, problémahelyzeteket.

Csaknem 50 fő vett részt ezen a szakmai eseményen, ahol a meglátogatott óvodákban is bemutatott, különböző módszerekről, technikákról és azok megvalósításáról, illetve a pedagógiai programban, gyakorlatban való megjelentetéséről közösen gondolkodhattak a pedagógusok és szakemberek.

Az itt feltárt problémák megoldása érdekében a résztvevők közös célként tűzték ki, hogy közös fejlesztéseket tanulnak, hasznosítanak intenzív tréningek, szakmai napok keretében - amely segíti a kommunikációt a szülők és a gyerekek, valamint az óvodapedagógusok között, emellett elősegítik a gyermekek szociális és érzelmi fejlődését, egészségének védelmét, képességeinek és készségeinek fejlődését.

„Minden gyermek közössége” című intenzív képzéseink

A projekt következő lépéseként, a résztvevők intenzív képzéseken vehettek részt. E tréningek rendkívül sikeresek voltak, mind szervezési, mind megvalósulási, mind pedig a tanult információk átadását és befogadását illetően is. A képzéseink fő témája a hátrányos helyzetben levő gyerekek szüleivel való kapcsolattartás fontosságának megértése, a változatos módszertani kultúra

gyakorlati megismerése, átélése, a változni akarás, és a szemléletváltás volt. Az egymástól való tanulás elvének érvényesítése, a tréning ideje alatt végig vezérlő elvként jelent meg. A résztvevők együtt, kis csoportokban dolgozták fel egy komoly, szakmai tréning anyag mentén az új témákat, módszereket. Ez a kidolgozott és áttanulmányozott képzési tematika, adott jó alapot a későbbiekben megvalósult játszóházi foglalkozásoknak. Az egyes modulokon belül a rendszerezett elméleti áttekintést, praktikus gyakorlatok, esetpéldák, és a résztvevők igénye szerint saját óvodai példák követték.

A tréningek nagyon jó hangulatban teltek, hasznos szakmai és baráti kapcsolatok szövődtek a magyar és román óvodapedagógusok és óvodai partnerek között.

Az intenzív képzések sikerességét az is mutatja, hogy a tréningek végén 100 fő pedagógusnak adhattunk át a képzés elvégzéséről szóló igazolást.

Játszóházi programok

"A kisgyermek, amit hall, elfelejti,
amit lát, már inkább megjegyzi,
de amiben tevékenyen ő is részt vesz,
az bizonyára bevésődik az emlékezetébe."
(Kodály Zoltán)

A „Minden gyermek közössége könnyebb kezdet az óvodában, a szülőkkel való jó kapcsolat elősegítése” című projekt egyik legfontosabb tevékenysége a Játszóházi programsorozat volt. A játszóházak egy előre meghatározott, 6 részes tematika szerint épültek fel az 5 magyarországi óvodában, így összesen 30 játszóház megtartására került sor, csaknem 100 család és az őket foglalkoztató óvodapedagógusok bevonásával.

Programjaink elsősorban a halmozottan hátrányos helyzetű családokat célozták meg. Mivel e családok többségében, a szülők nem, vagy csak ritkán jártak óvodába, fontosnak tartottuk, hogy segítsünk megismerni a korai fejlesztő folyamatok hasznosságát, a három éves kortól való óvodáztatás előnyeit, illetve lehetőséget biztosítottunk a szülők és az óvodapedagógusok számára egy közvetlen, partneri kapcsolat kialakítására.

A foglalkozások során a szülők tájékozódhattak az óvodában folyó munkáról, és az óvodapedagógusok is többet tudhattak meg a gyerekek családjairól. Így a gyerekek családjai is megérthették az óvoda céljait és felismerhették az intézményi nevelésben rejlő lehetőségeket.

A családi játszóházak kiemelt feladata volt, hogy a szülők az anyukák és az apukák is - aktívan részt vegyenek a foglalkozásokon és együtt tevékenykedjenek a gyermekeikkel. Ezáltal közös élményeket szerezhettek, együtt örülhettek a meséknek, dalocskáknak, és a különböző alkotásoknak. Játszóházaink többségéről mindig lehetett valami kézzelfogható alkotással távozni, ami örömet és sikerélményt, valamint maradandót jelenthet a gyerekek és szüleik számára.

A projekt során elért eredményeink

A pályázatban résztvevő 10 óvoda munkatársai szakmai találkozók, hospitációs tevékenységeken, konferenciákon, workshopokon vehettek részt Romániában és Magyarországon. Ennek eredményeként új, hatékony módszereket, technikákat sajátíthattak el, mely segítséget nyújt majd a hátrányos helyzetű és roma gyerekekkel, családokkal kapcsolatos munkájuk során.

A tevékenységeink, különösen a játszóházak hatására, jó irányba fejlődött a családok és az óvodapedagógusok, szakemberek közti kapcsolat. A szülők szívesebben íratják be gyermekeiket az óvodába, így érvényesülni tud a korai fejlesztés hatása a gyerekek életében. Ezáltal csökkennek a gyerekek szociális helyzetéből adódó hátrányok, fejlődnek a különböző készségeik, képességeik.

A projekt során, szakemberek által kidolgozásra került két képzési tematika és két jó gyakorlat, melyek a szakmai rendezvényeken elsajátított foglalkozásterveket, módszereket tartalmazzák. Ezek a dokumentumok szintén segítik a romániai és magyar óvodapedagógusok munkáját.

Kiadványokat készítettünk a programról, mely bemutatja a projektben résztvevő 10 óvodát, tevékenységeinket, illetve a programban elért eredményeinket.

A program végéhez közeledve összeállításra került egy foglalkoztató munkafüzet, melyek fejlesztő feladatokat, meséket, mondókákat és találós kérdéseket tartalmaznak a gyerekek számára.

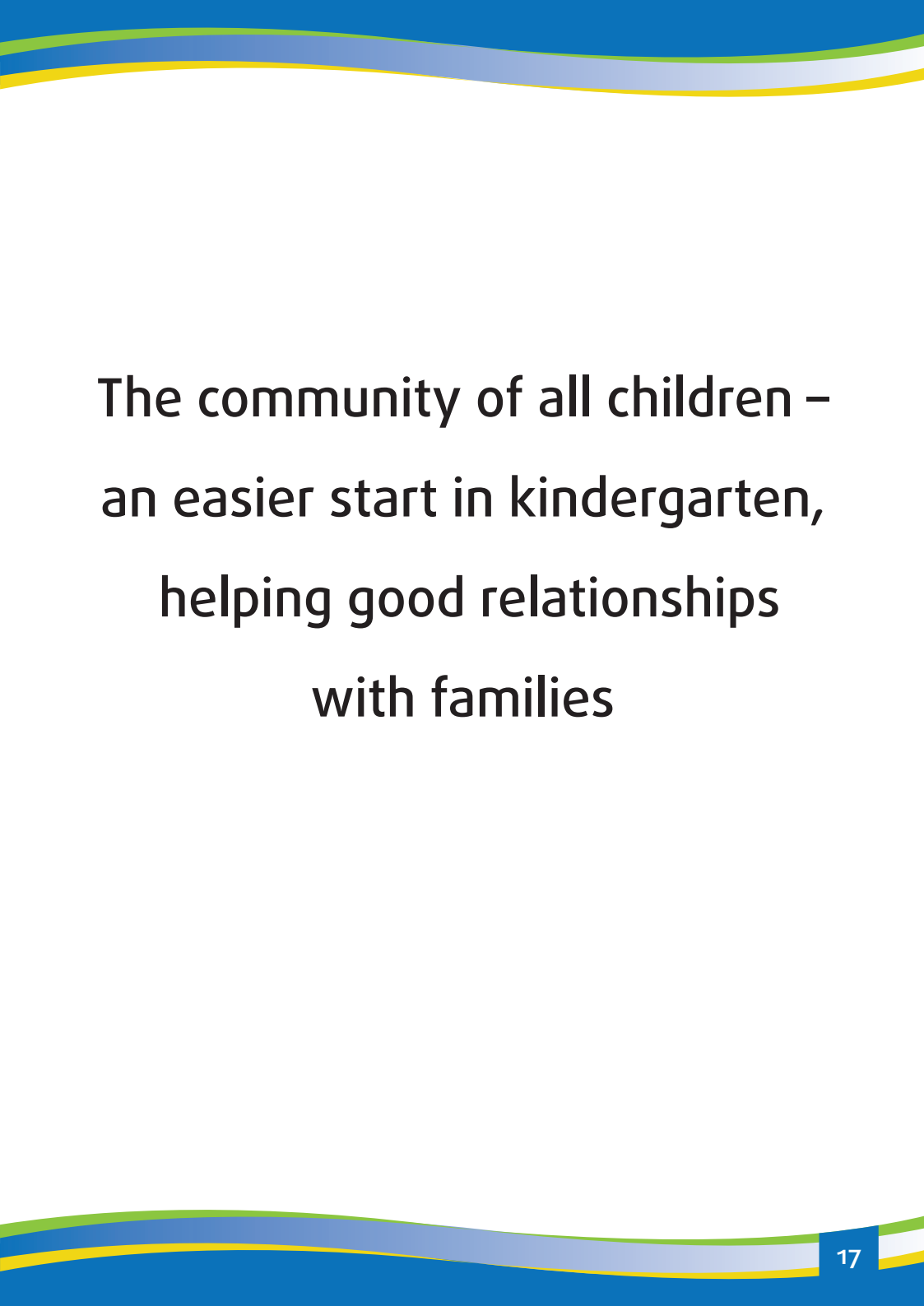
Elkészült egy weboldal, ahol minden érdeklődő hasznos információkat szerezhet a programról, a programban megvalósult eseményekről, tevékenységeinkről illetve partnereinkről.

Tartalomjegyzék

Előszó	5.
A projekt céljainak leírása	6.
Nyitókonferencia Hodászon	8.
Hospitáció az óvodákban	9.
Workshop Biriben	10.
„Minden gyermek közössége” c. intenzív képzéseink	11.
Játszóházi programok	12.
A projekt során elért eredményeink	14.
Tartalomjegyzék	15.

The community of all children –
an easier start in kindergarten,
helping good relationships
with families

The project „The community of all children an easier start in kindergarten, helping good relationships with families” was implemented under the Hungary-Romania Cross-Border Co-operation Programme 2007-2013 (www.huro-cbc.eu), and is part-financed by the European Union through the European Regional Development Fund, Hungary and Romania. The programme aims to bring the different actors people, economic actors and communities closer to each other, in order to better exploit opportunities offered by the joint development of the border area.

Project code:

HURO/1001/231/2.3.1

Project title:

The community of all children an easier start in kindergarten,
helping good relationships with families

Beneficiaries:

Give me your hand assisting in the creation of equal
opportunities
in education and the labor market non-profit Association

The Municipality of Carei

Dear Reader!

This publication presents the results of the project The community of all children an easier start in kindergarten, helping good relationships with families.

The “Give me your hand” assisting in the creation of equal opportunities in education and the labor market non-profit Association was established in 2008. Our principle to support our target group with programs, which based on real needs and harmonize with the needs of the target group

We help to solve the problem of disadvantaged and Roma children and families, which are arising from their unfavourable situation. We are actively participating in the education, instruction, skills and knowledge development of these families.

During our programs, we operate activities, which are personality-specific, complement the traditional teaching techniques and contribute the equal opportunities of the disadvantaged and Roma children. We promote the social equality and the training and employment of these groups in the labor market. We would like to present in this publication the major events and the result of the above-mentioned project. Our principle, that we give a hand and set examples other institutions and organisation, which dealing with similar target.

We recommend our publication to the families who participated in the project, institutional leaders, kindergarten teachers, colleagues and all of our interested.

I hope this publication will provide practical help and pleasant time for all of us.

Ágnes Kóka
president

Project aims

Our objective were the development and strengthening of good partnership and professional relationship, which helped kindergartens and their maintainers to implement of the disadvantaged and Roma children's development and enrolment to kindergarten.

For this common goal were essential the preschool integration of 3 years old children from the disadvantaged and Roma families, and the helps of the good relationships and communication with parents. The helping of joint development of teachers and kindergartens in the border region was essential. During this development we introduced the good practices which already exist in the Hungarian kindergartens, and we helped the adaptation of this good practices, taking into consideration the local specificities and customs.

The Hungarian and Romanian kindergarten teachers, integration specialists could utilize good practises - which they had learned in the common classroom observation, workshops and trainings - in the playhouses and parents club.

Classroom observations

As the first step of the professional work, Hungarian and Romanian kindergarten teachers and experts visited each other's kindergartens. The classroom observation started at May 2012. and it lasted until June.

This program element provided opportunities to the participants, that they got acquainted with the methodology used in these institutions; they revealed the real problem and exchanged views and experiences.

The objective was that the participants meet the practical application of a direct, well-functioning methodological culture. Varied methodological elements - which teachers use during the education allow conformation to local conditions and situations. The successful operation of institutions also can be based on these methods. The direct target of this program was the kindergarten teachers, nurse and families.

The Hungarian kindergartens could show their methodologies through their good practice. Application of these methodologies and techniques could help the cooperation with parents. As a result, disadvantaged and Roma children's personality and competence developed, and their deficiencies - which are arising from their unfavourable situation - were complemented.

It has been very important, that kindergarten teachers and experts support and help the education, the integration and the enrolment to preschools in early childhood in this way.

Workshop in Biri

We closed classroom observations with a Workshop at the Dankó Pista Nursery School in Biri. The Romanian and Hungarian kindergarten teachers and experts summarized their experiences, analysed the problems, and problematic situations which had arisen during the classroom observation.

Nearly 50 people attended to this professional event, where the participants could think together about the methodologies and techniques, which they had seen in the visited kindergartens. The discussion about realising these methods was an important part of the program.

In order to solve identified problems the participants have set targets. They learned techniques through intensive trainings which facilitated the communication between parents, children, and kindergarten teachers. In addition they learned how to help emotional and social development of children; how to support the protection of children's health and how to develop children's ability and talent.

„The community of all children” Intensive trainings

As the next step of the project, the kindergarten teachers participated in intensive trainings. These trainings were very successful in terms of organisation, implementation and learning.

The main themes of these courses were the importance of communication with the disadvantaged children's parents, the practical knowledge of the varied methodological culture and the attitude change. It was a very important principle during the training, that the teachers learn the most things from each other.

Participants processed the new methods and topics along serious, professional training materials, together, in small groups. These developed training curriculums were the base of the latest playhouse.

In each module after the learning, became practical exercises, case examples, and examples along the needs.

The atmosphere was very good in trainings and a useful and friendly relationship was established between Romanian and Hungarian nurses and kindergarten teachers.

The trainings were very successful, because at the end of these trainings certificate were handed over 100 teachers.

Playhouses in kindergartens

"The little child forgets what he hears, he perhaps notes what he see, but he never forgets wherein he actively participated in. "
(Zoltán Kodály)

Playhouse series of program was one of the most important activity in th project „The community of all children an easier start in kindergarten, helping good relationships with families” A curriculum, which made up of 6 parts was the base of these playhouses. There were 30 occasion in the 5 Hungarian institutions (1 kindergarten, 6 times). Almost 100 families and kindergarten teachers were involved in this program, which firstly aim the disadvantaged and Roma children and parents.

It was important, that parents - who did not usually go to kindergarten - understand the effectiveness of early childhood development and the advantage of children's enrolment to kindergarten in three years old. The program was very useful and success, because parents and kindergarten teachers could know each other and they could develop an effective partnership.

During these sessions parents could obtain information about the work of kindergartens and kindergarten teachers could have more information about children's families. As a result, parents could understand the objective of kindergartens, and they recognised opportunities of education in kindergarten.

One of the most important task during the playhouse was that parents mothers and fathers too actively take part in sessions and play together with their children. Thereby they acquired joint experience, they were happy about tales, songs and creative works. After the end of each playhouse, families usually could take home concrete works. These creative works give joy and experience of success for children and parents.

Results achieved during the project

Colleagues and representatives of the 10 involved kindergartens took part in classroom observations, professional meetings, conferences, workshops and trainings in Romania and Hungary. As a result, they acquired new and efficiently usable knowledge and teaching methods. These help their work in connection with the disadvantaged and Roma children and families.

Thanks to our activities, especially the playhouse, the relationship improved between Roma parents, kindergarten teachers and experts. The number of children going to kindergarten was raised. So the effect of early development can prevail in children's life. Thereby, the disadvantage of children is reduced and the abilities and talent are grown.

Two training curriculum and two best practises was developed by professionals during the project. These include the methods and occupational plans, which the teachers learned in the professional events and trainings. These documents also help the work of Romanian and Hungarian kindergarten teachers.

Promotional materials and publications about the program were made. These introduce the 10 involved kindergartens, their activities and the results achieved during the project

Towards the end of the program, a workbook was made for children, which includes development tasks, tales, rhymes and conundrums.

A website was developed, where every visitor can obtain useful information about the program, events and activities implemented during the program, and our partners.

Table of contents

Introduction	19
Project aims	20
Classroom observations	21
Workshop in Biri	22
„The community of all children” intensive trainings	23
Playhouses in kindergartens	24
Results achieved during the project	26
Table of contents	27

